

УДК 177.61: 316.477

Янішевський О. Л.

аспірант

Житомирський державний університет імені Івана Франка
м. Житомир, Україна

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ЛЮБОВІ У ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ XXI СТОЛІТТЯ: ФІЛОСОФСЬКИЙ АНАЛІЗ

Глобалізація в контексті процесів взаємопроникнення міжкультурних філософій сприяла змішанню різних світоглядів та появі нових концептів та поглядів осмислення любові на світовому рівні.

На початку XX столітті однією із найвідоміших концепцій любові є її визначення Еріха Фромма як певної активної діяльності, такої, яка спрямована на себе та іншу людину, фундаментом якої служать компоненти «відповідальність», «знання», «повага» та «турбота». Взаємодія таких компонентів складала основу любові різних типів – братньої, еротичної, до батьків, релігійної тощо [1]. Іншими філософськими концептами можемо вважати любов як один із сенсів життя (Віктор Франкл), розуміння любові як сильного еротичного потягу органічного Життя для підтримання біологічної еволюції на противагу повернення до попереднього стану неживої природи (Зігмунд Фройд) [2], [3].

XXI століття відзначилось особливим розквітом інформаційно-комп'ютерних технологій, значною особливістю яких є подолання географічного бар'єру у комунікації та обміну інформацією. Цілком логічним результатом стало переосмислення більш стійких східних та західних концептів та уявлень про любов через взаємоінтеграцію філософські переконання інших регіонів, що, в свою чергу, було неможливим без увібрання певного культурно-етнічного аксіологічного прошарку. Так, разом з еволюцією осмислення любові як на Сході, так і на Заході, на Сході, в результаті вестернізації, здійснився певний зсув філософських акцентів з широкого розуміння (братня любові, любов еротична, любов релігійна, любов до батька та матері, тощо) на більш вузьке рівняння «любов = любов еротична» як такої, що є домінантою, тоді як на Заході почали поширюватися східні концепції любові як трансцендентного, релігійного феномена.

Наприклад, концепти любові східних філософів-містиків Ошо та Садхгуру пояснюють любов як такий феномен, що є природним кожній людині, але її істинна активація відбувається лише шляхом медитативного спостереження за собою та світом. Суголосно з Еріхом

Фроммом, основний акцент ставиться саме на відповідальність як важливу компоненту розквіту любові до себе та світу. Любов істинна є трансцендентною, такою, яка охоплює увесь світ і кожну істоту в ній: як Бог є Любов у християнському осмисленні, так і людина осягає божественності після медитативної культивування відповідальності як вольового акту для еволюції любові задля власного та планетарного блага. Схожий концепт пропонує і Тхіть Ньят Хань та Сакйонґ Міпам Рінпоче, буддистський монах та вчитель, котрі, окрім важливості усвідомленого (медитативного) життя й пробудження додатково наголошують про важливість доброти як фундаментального принципу як у діях, так і словах – що, до речі, є похідною від буддистського розуміння вищої любові (метта) [6], [7].

Філософське осмислення любові у західних філософів сучасності, серед них Белл Хукс та Керрі Дженкінс, центруються на розгляді феномену саме любові еротичної (кохання). Філософині піднімають важливу проблему розуміння любові як такої, що має певну містичність згідно з розуміннями філософів-попередників, в тому числі і Платона, проте саме така загадковість любові має бути чітко пояснена та оформлена для того, щоб відрізнити, що таке справжня любов, а що є, наприклад, аб'юзивними деструктивними стосунками. Одним із важливим дискурсом про кохання для мислительок є охопленість неї поваги, знання, відповідальності, турботи, а також довіри до інших і до себе незалежно від гендерної приналежності чи сексуальності [8], [9]. Важливо виокремити пояснення Белл Хукс самого терміну любові і у широкому значенні – а саме як «воля (бажання) виходу за межі власного Я задля власного або духовного зростання Іншого» [9]. Стівен Джозеф, розглядаючи та практично досліджуючи проблематику автентичності як повного соціального вияву того, які ми є насправді, вбачав важливість любові як компоненти, що «допомагає нам розкритися з найкращого боку» [10, с. 194]. Розкриваючи питання романтичних стосунків, С. Джозеф також стверджував, що через кохання можна досягнути як "справжню духовну та фізичну близькість" [10, с.199].

Глобалізація є невинним інтегративним процесом сучасності та майбутнього задля поєднання культурних, релігійних та наукових надбань людства задля загального суспільного блага. Серед них, злиття філософських концепцій сприяє не лише до рефлексії сучасних стійких концепцій, але й до їх еволюційної трансформації. Зокрема, країни Сходу увібрали західні трактування любові з такою користю, що дозволило їм по-новому поглянути на соціальний аспект любові, краще пізнати правильність, доречність стосунків та відносин між іншими, а

також сприйняти сучасні тенденції нормалізації еротичних прагнень, тоді як країни Заходу поглинули та продовжують поглинання практик духовного єства любові: такої, яка є основою доброго начала, присутнього у кожній людині, що дозволило людині Заходу звернути більшу увагу на важливість аксіологічно-усвідомленого власного буття та важливості постійної саморефлексії.

Список літератури

1. Фромм Е. Мистецтво любові; пер. з англ. В.Кучменко. Харків: Книжковий Клуб "Клуб Сімейного Дозвілля", 2017. 192 с.
2. Франкл В. Лікар та душа. Основи логотерапії. Харків: Клуб Сімейного Дозвілля, 2023. 320 с.
3. З. Фройд. «По той бік принципу задоволення». Фоліо, 2019. 155 с.
4. Ошо. Любов. Свобода. Само-бутність. Нове бачення стосунків. Львів: Terra Incognita, 2023. 288 с.
5. Садхгуру. Внутрішня інженерія. Керівництво з йоги, що приведе вас до радості. Київ: Форс Україна, 2023. 272 с.
6. Тхіть Ньян Хат. Спокій у кожному кроці. Львів: Terra Incognita. 128 с.
7. Сакйонг' Міпам Рінпоче. Принцип Шамбали. Львів: Terra Incognita. 192 с.
8. Carrie Jenkins. What Love Is: And What It Could Be. New York: Basic Books, 2017. 250 p.
9. bell hooks. All About Love: New Visions. United Kingdom: HarperCollins Publishers, 2016. 272 p.
10. С. Джозеф. Автентичність. Як бути собою. Книжкова майстерня, 2024. 243 с.